

ئۇرلۇق تارىخى اخچىنى جھووعەسى

مارت ۱
۱۳۴۰

اوىن دردېنجى سنە
نومرسى ۲ (۷۹)

ملى تارىخىزه دائىرىسى بىر وئيقە

فاتح زمانىدە توقيعى بولسان (محمد پاشا بن عارف) عثمانلى خاندانىڭ تارىختە متعلق عربى العبارە بىرتارىخىچە قىلمە آمىشىدر . بوازىر ، بايزىد ئانى دورىندە تأليف ايدىلان عاشق پاشا زادە ، نشرى ، ادرىس بىتلېسى ، روحى ، ابن كال تارىخىلرندن ربع عصر اول تأليف ايدىلش اولىق اعتبارىلە، احتوا اىتدىكى معلوماتك اونلاره نسبتله داها زىادە صحىح و موئوق اولىسى اىچاب ايدر . مۇذ كور كتاب عاشق پاشا زادە ، نشرى و ادرىس بىتلېسى و بونلىرى مأخذ اتىخاز ايدىن دىكىر مورخىلرى جرح و نقض ايدە جىڭ بىر طاقىم معلوماتى حاوى بولۇنقدەدر . بالخاصة آل عثمانلىك نسبى حقىنە ويرمىش اولدىيى معلومات اونلاردن تامىيلە آرىيدر . بوكا نظرآ عثمانلى عائلەسى آنادولویه آل سلىچوق ايلە بىرلىكده كلىشىدر .

ارطغۇل بىك سلسە نسبى شوپىلەدر : ارطغۇل بن كونىز الپ بن كوك الپ بن صرقق الپ بن قبق الپ . ارطغۇل بىك پدرىنىڭ سليمانشايد اولىدىغىنە كورە اجداد آل عثمانلىك ماھانىن ھېرىتى ، فراتىن مىرورى ، جىبر او كىنە بوغۇلىسى كېيى وقايىع بالطبع موضوع بىحث دىكىر . دىكىر تارىخىلرده اوزۇن اوزادى يە تفصىل ايدىلان بۇ واقعەلر بىر وئيقە يە نظرآ غىر واقعىدر . شوحالىدە بۇ اىرده موجود اولان معلومات بۇتون تارىخىلرى آلت اوست ايدە جىڭ ، اونلىرى جرح ايلە جىڭ بىرماھىتىدەدر . عىنى زمانىدە بونك ئەقۋىم توارىخ اعتبارىلە دىكىر كتابىلاردىن دها موئوق اولدىيى آكلاشىلمىقدەدر .

كتابك باش طرفىدە آل سلىچوقك آنادولویه سبب ورودى حقىنە موجود اولان فقرەلر حقىقت تارىخىيە كلىياً مغايىردر . مؤلفك بۇ ياكىش معلوماتى (بهجە - التوارىخ) دن آلدىيى تىبىن اىتىكىددەدر .

توقيعى محمد پاشا بىك كوجوك ائرىنى بىر آرادە اىكى رسالە حالتىدە يازمىشىدر . هەر ايکىسى دە مىسجىع و عىنى اسلوبىدەدر . بىنچى رسالە آل عثمانلىك ظھورىندن فاتحىك جلوسنه ، ايکىنچى رسالە فاتحىك جلوسىندن ٨٨٥ سنه سەقادار و قايىع احتوا اىلىكىددەدر .

صوکنچی رساله‌ده مشار اليهک دوام عمر و سلطنتی تمنی او لو نمقده در . مؤلفک فاتح دورنده تحدث ایدن بعض فتوحات و واقعاته الجد حسابیه تاریخ دوشور دیکی و بومیانه اسمی ذکر ایتدیکی کورولمکده در . ایکنچی رساله‌ده آرماؤدلگلک فتحندن بحث ایدر کن : « ولقد نظم تاریخ ذلك الفتح اخلاص عبیده الفایزین بالاخلاص الحقيق محمد پاشا بن العارف التوقيع الصدیق » دیه کندی بیلدیریور .

موسى اليهک ترجمة حاله متعلق هیچ برمعلوماته مالک دکم . « صدیق » کله سندن نسبتی حضرت ابو بکره ایصال ایمیش اولدوغنی استدلال ایدیورم . روحي ایله ابن کمال توقيعی محمد پاشانک بو اثرینی مطالعه ایدرک مأخذ اتخاذ ایتمشلدر . منجم باشی نک [ج ۳ صحیفه ۲۷۰] ، اجداد آل عنان حقنده بو کتابده موجود او لان معلوماتی ، مورخ روحي دن نقلاء کندی تاریخنده یازدینی و « روایت غیر مشهوره » اولمی او زره کتابه درج ایلدیکی کورولمکده در . ابن کمال ، تاریخ مشهورینک برنجی جلدینک خاتمه سنده « او نلر که تاریخ آل عنانی لسان عربی ده تحریر و اجداد امجاد لرینک سلسه سنی بروجهله دخی تقریر آتشلدر . دیه رک بو کتابک ایلک صحیفه سنده کی معلوماتی تعلویلاً و تفصیلاً یازمشدر . مورخ خیرالله افندینک ده بو کتابی مطالعه ایلدیکی و اجداد آل عنان حقنده موجود او لان فقرانی کتابنه درج ایلدیکی کورولمکده در . [خیرالله افندی تاریخی جزو ۱ ص ۹]

انجمنک نشر ایمیش اولدوغنی عنانلى تاریخنده ده بو کتابدن بحث ایدلشددر . آیاصوفیه کتبخانه سنده ۳۲۰۴ ، عاشر اندی کتبخانه سنده ۳۳۴ نومرو لرد . موجود او لان بو از رک برنجی قسمی طرفدن تورکجه یه ترجمه ایدیله رک بو نسخه یه درج اولو نمشد .

فاتح دورنده باحت او لان ایکنچی قسمک ترجمه سی کله جک نسخه ده نشر اولنے جقدر .

مکر مین خلیل

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين في التكميل والتشتم
الحمد لله على افضاله والصلوة على نبيه محمد وآلـه بعد فهذا كلام اجمالي في
تواريـخ السلاطين العثمانية المتحلين بالعدالة العـمرـيـه اللـهم كـما جـعـلـت سـرـيرـالـسلـطـنة من
بـنـا بـوـجـودـهـم فـابـدـهـم وـكـما صـيـرـتـ دـارـالـحـلـافـةـ مـشـحـونـهـ بـعـضـهـمـ وـجـودـهـمـ فـخـلـدـهـمـ .
بعـضـ مـوـرـخـلـرـدنـ نـقـلـ اوـلـنـدـيـغـنـهـ كـورـهـ مـغـولـ بـغـدـادـهـ وـاوـ زـمانـهـ اوـكـاـ مـلـخـقـهـ
اوـلـانـ بـلـادـهـ اـسـتـيـلاـ اـيـدـوـبـ كـنـدـيـلـرـنـدـنـ فـسـادـ ظـهـورـ اـيـتـيـكـيـ وقتـ مـلـوكـ سـلـجوـقـيـهـ
بـقـيـهـسـىـ موـطـنـلـرـنـدـنـ قـاـچـوـبـ مـالـكـ رـوـمـيـهـ يـكـلـشـلـرـدـىـ .ـ بـلـادـ اـرـمـنـيـهـدـنـ اـخـلـاطـ بـلـادـهـسـىـ
نوـاحـيـسـنـهـ اوـبـارـ وـاغـنـامـ ،ـ خـدـامـ وـاحـشـامـ صـاحـبـيـ بـرـقـومـ سـاـكـنـ اوـلـمـقـدـهـ اـيـدـىـ .ـ
بونـدرـكـ باـشـبـوـغـلـرـىـ وـرـئـيـسـلـرـىـ اـنـسـابـ عـالـيـهـ وـاحـسـابـ سـامـيـهـ ،ـ سـيـرـتـ مـرـضـيـهـ وـسـرـيـرـتـ
سـيـهـ اـحـبـابـنـهـ اوـلـوـبـ نـسـىـ يـكـرـمـىـ بـرـوـاسـطـهـ اـيـلـهـ يـافـثـبـنـ نـوـحـ اوـلـادـنـنـ (ـاوـغـنـخـانـ)ـهـ
مـتـهـيـ اـيـدـىـ .ـ اـسـىـ (ـقـبـقـ الـبـ)ـ اـيـدـىـ .ـ اوـدـهـ سـلـجـوـقـيـلـرـهـ بـرـلـكـدـهـ فـرـارـهـ موـافـقـتـ
اـيـتـىـ .ـ مـنـازـلـ وـمـوـاطـنـ اـصـلـيـهـسـىـ بـرـاقـدـرـقـ قـوـمـ وـعـشـيرـتـيـلـهـ بـرـلـكـدـهـ بـلـادـ رـوـمـيـهـ يـهـ
دوـغـرـ وـتـوـجـهـ اـيـلـدـىـ .ـ بـوـ آـلـتـيـوـزـ الـلـىـ آـلـتـىـ دـهـ اوـلـدـىـ .ـ مـوـمـىـ الـلـىـ آـنـقـرـهـ قـرـبـنـدـهـ
(ـقـرـاجـهـ طـاغـ)ـهـ موـاـصـلـتـ وـنـزـولـ اـيـلـدـىـ .ـ بـعـدـ قـوـمـيـلـهـ بـرـلـكـدـهـ بـوـرـادـنـ رـحـلـتـ اـيـدـهـرـكـ
باـشـقـهـ بـرـحـلـهـ كـتـدـىـ وـاـورـادـهـ وـفـاتـيـ وـقـوـعـبـوـلـهـرـقـ دـفـنـ اوـلـونـدـىـ .ـ رـيـاستـ خـصـوصـنـدـهـ
مـقـامـهـ اوـغـلـىـ (ـصـرـقـقـ الـبـ)ـ قـائـمـ اوـلـهـرـقـ اوـدـهـ كـذـلـكـ بـرـ مـدـتـ صـوـكـراـ حـكـمـتـ
بـرـ قـوـمـكـ اـفـنـاسـىـ وـدـيـكـرـلـرـيـنـكـ اـحـيـاسـىـ اـقـضـاـ اـيـدـهـنـكـ جـوـارـيـنـهـ اـنـقـالـ اـيـتـىـ
وـ (ـقـرـهـيـوـكـ)ـ دـهـ دـفـنـ اوـلـنـدـىـ .ـ مـقـامـهـ اوـغـلـىـ (ـكـوـكـ الـبـ)ـ قـائـمـ اوـلـدـىـ اوـنـكـ دـهـ
نـوـبـىـ اـنـتـهاـ بـوـلـهـرـقـ (ـشـرـاـخـانـهـ)ـ دـهـ دـفـنـ اـيـدـيـلـيـنـجـهـ قـوـمـكـ رـيـاستـنـ اوـغـلـىـ (ـكـونـدـزـ الـبـ)
تـولـىـ اـيـتـىـ .ـ مـوـمـىـ الـلـىـ كـفـارـ اـيـلـهـ قـوـمـشـوـ اوـلـدـيـفـنـدـنـ اوـنـلـرـهـ حـرـبـ اـيـمـكـلـهـ اـشـتـغالـ
اـيـتـىـ سـكـرـهـ (ـقـزـلـسـرـايـ)ـ دـهـ دـعـوتـ الـهـيـهـ اـجـابـتـ اـيـلـدـىـ .ـ اوـنـكـ يـرـيـنـهـ اوـغـلـىـ
شـجـيـعـ ،ـ بـهـادـرـ وـبـيـوـكـ اـمـيـرـ (ـارـطـفـرـ)ـ قـائـمـ اوـلـدـىـ .ـ مـوـمـىـ الـلـىـ طـاهـرـالـذـيلـ وـظـاهـرـ
الـبـذـلـ مـنـاهـيـجـ رـشـادـ سـالـكـ ،ـ جـهـادـ اوـغـرـنـدـهـ فـيـ سـيـلـالـلـهـ مـجـاهـدـ اـيـدـىـ .ـ حـكـاـيـهـ
اوـلـنـدـىـ كـهـ مـوـمـىـ الـلـىـ بـرـكـيـجـهـ بـرـكـيـدـهـ فـقـيـهـ بـرـآـدـمـكـ اوـيـنـهـ نـازـلـ اوـلـدـىـ ،ـ اوـطـوـرـدـيـنـيـ
وقـتـ فـقـيـهـ اوـكـاـ مـكـانـكـ تـبـدـيـلـ اـيـتـ زـيـرـآـرـقـهـ طـرـفـكـدـهـ تـعـظـيمـ وـتـكـرـيـعـ لـاـيـقـ بـرـكـتـابـ
وـارـدـرـ دـيـدـىـ ؟ـ اوـنـهـ كـتـابـدـرـ سـوـأـلـىـ صـورـدـيـنـيـ زـمـانـ فـقـيـهـ ،ـ الـلـهـكـ رـسـوـلـ كـرـيـمـيـ مـحـمـدـ
اـفـضـلـ الصـلـوةـ وـالـتـسـلـيمـهـ اـزـالـ اـيـشـ اوـلـدـيـنـيـ كـلـامـ قـدـمـيـ درـ جـوـابـيـ وـيـرـدـىـ .ـ اـهـلـ مـنـزـلـ

اویقویه وارنجه امیر ارطغرل قالقوب اغتسال ایتدکدن صوکرا مذکور کتاب لاریب فیه دوغری متوجه اوله رق خشوع و خضوع ایله نماز قیلانلرک هیئتی اوزره‌ایکی النی کوبکنک اوسته قویمن اولدینی حالده صباح اوlobe خانه خلقی اویانجه‌یه قدر آیاقده طوردی ؟ حالنی و کتاب الله تعظیمنی اوئنلردن کیزلدى . بعده اویودی اویقوسنده الله عنز و جل طرفدن برقلئلک سن کلامزی تعظیم ایدوب آرقا کده برآقدک بزده سن دنیاده بیولتور و اعقاب و اخلاقیکی ده بیوک یاپارز دیدیکنی کوردی .

بوندن صوکرا ملک مرحوم سلطان علاءالدین کیقباد سلجوقی غزا ضمته‌یه قونیه‌دن روم نواحیسنه توجه ایتدی . امیر ارطغرلک معلومی اویانجه سلطان مشارالله - اللهک رحمتلری ورضوانی اوونک اوزرینه اولسون - اظهار مودت ایچون رسول ارسال ایتدی . بعده سبیل متابعت و اتفیاده سلوک ایده رک غزا وجهاده سلطانه موافق اولدی و نزد سلطانیده اوونک بخاری افعال واقوالدن آثار کیاست و شجاعت ظهوره کلوب ریاست و مناعته لیاقتی لایح اولدی .

بعده ملک مبرور مذکور ، قراجه حصار دینلان بر کافر قلعه‌سی محاصره ایدرک جهت جنوبیه‌سنک ایشنى امیر ارطغرله تفویض ایلدی . فقط تاتارلرک طفیانه باشلاپوب قرض عهد و تخریب ممالکه بذل جهداستکلری خبری سلطانه ایریشدی . بوخبر کریه سلطانک قلب نیھی اشغال ایتدی . بوخبرله امیری تنبیه ایدرک عسکر جراردن بر سر زده‌یی اوونک یانسنده برآقدی و کفار ایله جهاد و قتالی اوکا تفویض ایدوب تاتار تسمیه اولنان مؤنة اشراری طرد ایچون بالنفس عودت ایلدی . امیر ارطغرل کفره هتمردین اوزرینه مظفر اولدی و ظلم ایدن قومک کوکنی کسdi رب العالمین اولان الله حمد اولسون . بوندن صوکرا امیر ارطغرل اوندن محل فرار و نجات اولیان واقعه وقوع بولونجه‌یه قدو ایکی سنه اوچ آیی غزا ایله مشغول اولدی - بوعنیز و علیمک تقدیریدر - وغفور و رحیم اولان اللهک ریاض رحمته انتقال ایتدی . عمری دوقان اوچ بیل ایدی .

مقامته ولدرشید و خلف سعیدی تأیید منان ایله مؤید اولان ابوالفتح سلطان عمان - کمالله اوونک اخلاقنک ارکان دولتنی آخر زمانه قدر تشید ایلسون - قائم اولدی و ریاست و امارت صغیری درجه‌سندن سلطنت و امامت کبری رتبه‌سنه

پوکسلدی . بلده لر فتح ایدوب عباده سیاست ایلدی ؟ کفر و عناد اهلنی قهر ایدرك غزا و جهاد اعلامنی اعلان ایتدی . صرحوم مبرور امیر ارطغرلک خبر وفاتی مذکور سلطان علاءالدینه واصل اولونجھه سلطان عثمانه تحف و هدايا ایله برلکده ایلچی ارسال ایدوب کفر و کفران اهلی ایله غزا و قتال امر نهاده اوی توكیل ایتدی . واوندہ خیر کثیر و ملک کبیر امید ایتمکه مویی ایله برسیف صارم - که اوندہ بأس شدید و ناس ایچون منفعتلر موجوددر - ایله سلاطینه لایق اولان طبل و علم کوندردی . طبل عتبه علیه سلطانیه عثمانیه حریمندہ وورولدی ، تأییدات ربانیه ایله مؤید اولان سلاطین ایچون وورولدینی کبی . سلطان عثمان بو هدیه سنیه بی کوندرن و مرتبه علیه سنی اعلان ایدن کیمسیه اعظام واجلال ایچون قیام ایلدی . بعده ذوقه المتنیک تأییدینه اعتماداً سریر سلطنه جلوس ایلدی . مسلمانلره میمون و کافرلر ایچون مبغوض اولان بو جلوسک رسم تهئی ایچون خلق آیاغه قالقدی . بعض عثمانلیلر ایچون - اعلى الله تعالیٰ اعلام دولتهم ابدا لا بدین ولا بقی وجه الارض خالیاً عنهم الى يوم الدين - سفرلرده کوس سلطانی ضرب اولندینی زمان ایاغه قالقمق عادت اولدی . بو جلوس مبارک آلتیوز دو قسان دوقوزده اولدی . توابعیله برلکده بلا جوک بلده سی و یکی شهر بلده سی و اینه کول و یار حصار اونک الله تعالیٰ تأیید و تو فیقله فتح ایتش اولدینی یولردندر .

بوندن صوکرا ، مذکور سلطان علاءالدین هر انسانک طائیغی طاندی و عسکر لرینک اکنیسی تأییدات سبحانیه ایله محفوظ بولنان مقر دولت عثمانیه بی توجه ایتدی . زیرا امیر کبیر مشارکیه داشته اونک اقارب و توابعندن ملک و سریره مستحق کیمه قلاممشدی . الله غفاردر اونی مفترت ایتسون . سلطان عثمان مقدرات الیه دن اولان حیاتی اکمال ایدنچیه به قدر جهاد فی سیل الله مشغول اولدی وازنیق و بروسه محاصره سی ایچون عسکر کوندردی . او ائناده اجلی کلدى و اهلنی و رفقانی ترک ایدرك الله جوار و قربنی اختیار ایتدی . بو بیدیوز یکرمی سنه سنه اولدی . مدت سلطنتی یکرمی برسنه ایدی .

او تاریخند دعدل و احسان ایله متحلی اولان اور خان خان سریر سلطنه جلوس ایتدی و تأییدین و تبید جمعیت کافرین ضدتده پدر عالیسنه اقدا ایتدی . او امام هامک زمانده روضه اسلام ایچون بجهت ، صفا ، یشیلک ، نما ، رونقلق ولذت متزايد اولدی ؛ و اونک

عساکر و توابى آراسنده اموال و غنایم تزايد ایدرك او كارمدن فقر وفات و محجز حاجت منفع اولدى . حتى اونلر ، او زرلىرىنه واجب اولان زكات و صدقه يى ويرەجك كىمسە بولامايورلردى . بعده - الله اونى مغفترت ايتسون - يدىيوز يكىرىمى بش سنه سندە مسامى جىليلەسى سايدەنە الوبائى توابىلە برابر ، يكىرىمى آلتى سنه سندە بروسا شهرىنى - كە اهالىسى مخت و مشقتدىن سالم اولسونلر -، يدىيوز اوتوز بىرە ايزنيق بلدهسى ، يدىيوز اوتوز بش دە بتون قرهمى ولايتلىرىنى فتح ايلدى . بوندن صوڭرا - الله اونى مغفترت ايتسون - ايزنيق و بروسا مدینەلرندە فالئىن البرکات اولان ابواب خيرات و مبرات و بقاع شريفە بنا ايدرك اونلر ايجون املاك وقف ايدوب علما و فقرا و قرایه و ظائف و ارزاق تعين ايلدى . مومى اليه صورت محبوبە ، سيرت مرغوبە ، سخاوت غير محبوبە و رعيە ايجون بىتمز توكتىز نەم جليلە شاملە صاحبى ايدى . ايکى اوغلۇ واردى . بىوکى سليمان پاشا دىكىرى سلطان مراد خان ايدى . بىوک اوغلۇندە كىزى كچمهسى و رومايلى فتحى ايلە مشغول او لىمانى امر اىستى . سليمان پاشا عسکردن بىر طايفە ايلە دكىزى عبور و يدىيوز اللى بىرە كلىپولى يى آجدى و (منعال قره) صحرا سندە لازك عسکرينى هزيمتە اوغراتدى و ابسە ، ويزە ، تکور طاغى ، سيدى قوانى ، بولايىر كى بىر جوق قلعه لرى فتح اىتدى . عجايىبدىندركە مشارايلە روم ايلى فتحىنە متوجه اولدىنى اشناده عسکرلە برابر ساحل بىحرە (كىر) موقعە كلىشىرىدى . او رادە كافرلردىن بعضىسىنە خاند او كوزلر بولەرق بوغازلامىشلار و او نىركىدرىلىرلە او رادە بولنان بعض آغا جىلدەن كى كى بىرىشى ترکىب اىتىشىرىدى كە قرق دوقۇز نفر آليودى ؟ امير، عسکرلە بىرىشى او كى يە بىنوب متباقى لشىرى كىرىسىنە براقدى و دكىزى كچدى . روم ايلى يە واصل اولونجە جمع قليل اغانە سىلە بعض قلعه لرى آجدى و او قلاع مفتوحەنك صيانىت و حراسىت ضمىنە عسکردن بىرىسىنىڭ اقامتى امر ايدوب بلده لرى فتح اىتدى ، اهل وعدواندىن اولان شجعاني و او نىرك ساير اعوان و انصارنى هزيمتە اوغراتدى . بو حالاتك تكررى انسانىدە الله تعالى نك (كى من قە قليلە غلبت قە كثيرة باذن الله) قولنىڭ حقىقى ظھورە كىلدى . بعده مومى اليه كىنىسىلرلەن و خىسەن ھىكلەر كە موضۇنە مساجد و خوانق نېمىسە يابىرىدى . عمرى مد تىجە كافرلەنە محاربە ايلدى . بعده بىر خستە لقلە خستە لەرق روح علویسى فردوس اعلى يە

انتقال ایتدی . الله اونك درجه سنی علییندە عالى ایتسون و نیيلره ، صديقلره ، شهيدلره و صالحلره بركده حشر ایتسون . بويدیوز الى بش سنه سندە اولدى . وجه الهيدن باشقە بوتون شيلرك فنا بولەجني تحقق ايدرک اوندن صوکزا سلطان عظيم الشان اورخان خان ده كذلك يديوز آلتاش بردە دار قرارە و عنزىز الففارك جوارىنه انتقال ايلدى . مدت سلطنتى قرق برسنه ايدى .

او تارىخنده او غلى سلطان بن سلطان باسط بساط امن و امان سلطان مراد خان تخته جلوس ایتدى . مومى اليشجيع ، كريم ، دين ايجون مؤيد ، مؤمنين آرە سندە عدل ايله حكم ايدر بر كيمسه ايدى ؟ اللهك تأييد و توفيقيله يديوز آلتاش التي ده بىغا شهرىنى ، يديوز سکسان او جده كوتاهيه يى وحيد ايلنك برقسمى ، بىك شهرى ، آق شهرى فتح ایتدى . يديوز سکسان يدى ده درامە ، زىختە ، سيرۆز و قره فريېي آجدى و آنقره دنيلان سلاسل بلده سنى آلدى و (سلطان ايوكى) فتح ایتدى . قرامان ، ورسق تاتار قوملىرىنىڭ چوغۇنى او نكلە محاربە اتىكە متوجه اولدىلر ؛ سلطان او نلر لە محاربە ايدرک منهزم قىلدى . هىزىدە توجە ايدرسە فتح مىين او كا مقارن او لىورد و ذى القوة المتنىك تأييدى مساعد بولىوردى . لاز مالكىنە متوجه اولدى . لاز او نكلە حرب اىتمك ايجون كافر ملتلىرىنىڭ انوا عندى استعانا ایتدى ؟ حقيقىتە كفر ملت واحدە در ، او كا اعانە ایتدىلر ؛ سلطان او نلر لە محاربە ايدرک يوز بىكى متباوز اولدقلرى حالدە غلبە ایتدى . والله يحق الحق و يبطل الباطل ولو كرە الكافرين . غرايدىندر كە سلطان مخالفلىرى منهزم ايتىد كەن و مظفر عسکرينى فرارىلرى اسىر اىتمك ايجون كونى درد كەن صوکرا بىر مىفع موقعدە او طو زدى . او كا بىر مجروح كافر ياقلاشىدى كە يارە دن عارض او لان ضعف و وھن سېيىلە يورور كەن آقسايوردى ، صانكە او مقتوللر آراسنە صاقلانمىشدى . سلطان او نك براجحت و صورغۇمى او لايغى توھم ايتىدى كېچون بىكجىلرى كافرى دفع و طرد اىتكەن منع ایتدى . لاز كافرى سلطان غازى يە ياقلاشىجە كىزلى طاشىدىنى زهرلى بىچاقە تعرض ایتدى . سلطان سلك شەدابە مندرج اولدى كە او نلر ربلى تزدىنە دىرى درلر واللهك كە مندن احسان ايتىدى كى شى ايله فريح اولەرق مىزوق او لورلر . بويدیوز طقسان بىرسنه سندە اولدى . مدت سلطنتى او تووز سنه ايدى .

او تارىخنده سر سلطنته ولدى سعيدى و خلف رشيدى حميد مجيدك تأييدىلە مؤيدا لان

سلطان بازیزد خان جلوس ایتدی. الله اوئی دینی تأییدندن دولایی خیر جزا به مجازات ایتسین و آندها شهد از مردم سنه حشر ایله سون. موئی ایله حقیقتاً عادل، شجیع، علما و فقرا به محب، اغنای به مشفق، زهاد و صلحایه رعایت کار ایدی. ملوک عظام او زاق طرفه دن او کام توجه اولیورلر، علماء اعلام ایراق دیار لردن او نک تزدینه کلیور لردی. او نک یعقوب چلبی اسمند برقار داشی او لووب - عقل سلیم اصحابه خو او لمیه جنی وجهله - بقاسمه مفاسد عظیمه موجود ایدی؛ سلطان او نک هلتگی ازاله ایتدی، ضرورتلر منوعاتی مباح قیلار. ایمدى ملك موروث بر مخاصمه مخاصمه سی و بر منازعه منازعه سی او لمسزین شجیع، کریم و بارع اولان سلطانک الى آلتنده قالدی، دایره مملکتک توسيعی و نایره مفسدتك اطفا سیله استغال ایلدی. یدیوز دوقسان ایکی سنه سنده سیف قاضب و رأی صایبله منتضا، آیدین و صاروخان ولايتلرینی فتح ایتدی. قونیه، لارنده و اقسراي وقاضی برهان الدینک ذهاننک مروندن صوکرا قیصریه، توقات و سیواسی سکر یوز سنه سنده آجدی. او کلا انکروس ایله بیوک بر غزا وعظیم بر حرب میسر اولدی واونلری کلیاً بوزدی، قتل و اسیر ایدملرینی امر ایتدی. وتکه و انتالیه ولایاتی واونلره ملحق قلعه لری، و قسطمونیه، کنفری، عنان بحق، سمیسون، جانیت، ارزنجان و ملاطیه بی و بونلردن ماعدا روم ایلی ده واقع مدینه لری و بلده لری فتح ایتدی. بغداد والیسی سلطان احمد جلایری ایلمخانی ایله قراقوینلو امیری قرا یوسف بن قرا محمد ترکان او نک خدمته قصد و عننه اتفیاد و عتبه سلطانی به مواصلت ایتمش لردی. موئی ایله ادرنه و بروسا شهر لرند - که نعمته مزین و طار لقدن مصون اولسونلر - بقاع شریفه و مساجد لطیفه سی وارد رکه او نلره علماء و فقرا منتفع اولور و اورارده صباح و آفشاء الله اسحی ذکر او لور. محمد و علی تسمیه اولنان امیر قرامانک ایکی او غلنی اسیر ایمه سی الله که بوقوله میسر قلدیغی شیلدندر. ایمدى او نک دولتی کاله ایرد کدن، مملکتی بیود کدن، عسکر لری غالب کلد کدن، حاصلری بوزولدقدن صوکرا عین کال اصابت ایتدی واقباله زوال الى دوقوندی؛ و او نکله امیر چیور بن محمد طرغای اره سنده محاربه واقع او لووب بوکتابده ذکری ممکن اولیان علل و اسبابدن دولایی روم عسکرینه بوزغونلوق و انہزام طاری اولدی و او اشاده امیر کبیر سعید سلطان بازیزد خان وهاب و منان اولان الله ریاض رحمته انتقال ایلدی. بو سکر بوز بش سنه سنده اولدی.

اونك متعدد اوغللری واردی . اوئنلر امیر سلیمان، موسى چلبی و سلطان محمد خان دولر . سریر سلطنته اوغلى امیر سلیمان جلوس ايتدى . عدل، احسان، فضل و امتنان ايله متاحلى ايدى . كريم و شريف اولان اسلامقىك ما آنرىنى احيا ايتدى ؟ سكز يوز اون اوچ سنه سنه - ولو كه مستحڪم بىچىرده اولسونلر - بىتون فردىلرە ايرىشىن شى اوکا ايرىشىنچە يە قدر دعىيە بىتىدە انصاف و انتصاف خصوصىھ حق رعایتىھ مىراىى اولدى . بعده اونك مقامنە روم ايلى دە بىرادرى موسى چلبى قاپى اولوب آناطولىي قىداشى سلطان محمد خان ئىمك ايلدى و مۇذ كور ايڭى قارداش بىتىدە محاربە و منازعە واقع اولدى . سلطان محمد خان موسى چلبى يە غلبە ايتدى و اونك زىحتى مندفع اولدى و املاكى تصرف ملاك ايله ملکە متصرف اولدى . و او ائنادە اجل حلول ايدوب امل منقطع اولدى .

سرير سلطنته اوغلى مسلك سدادك سالكى، سېيىل رشادك هادى و مەھتىپسى، غزا و جهاد علمرىنى اعلان ايدين، وائىق بالله، سخى، سلطان غازى سلطان مراد خان جالس اولدى . آباء كرامتك و اجداد فىخامتك - الله دارالسلامدە درجه لىرىجى يو كسلتسون - سىنتلىرى اوزىزىنە عمل ايدوب ملك و دينك نظامنە، كافر و ملحدلرک ضرولىرى دفعە چالىشىدى . سكز يوز يكرمى بش سنه سنه دە روم ايلى بلادىن بىر چوق فتوحاتىدە بولوندى و ملکى ايستىدىكىنە بىخس ايدەنك تأيىدىلە آيدىن ولايتى و منتشا ولايتى سكز يوز يكرمى سكز دە فتح ايتدى، جانىك ولايتى توابىلە برابر سكز يوز اوتوز بىر دە فتح ايتدى، سلانىك قلعەسىنى سكز يوز اوتوز اوچدە فتح ايتدى . سكز يوز اوتوز درتە انكروس ولايتە كىدوب سالم، غانم، غالب و سالب اولەرق عودت ايتدى . اوغلى - كە او، رياض مجد و اقبالدە شجرە طيبة ئەنمەنە نۇوندىن مقصىد اقصى و حدايىق عظمت و جلالدە دوحة شرييفە اغز خانىھ سۈونىن مطلب اعلى دىر - سلطان البرىن و خاقان البحرين عامر الا قاليم بالعدل والاحسان ابوالفتح والنصر سلطان محمد خان تولد ايتدى، الله ملکىنى سلطنتنى مخلد قىلسون وا كرام و احسانى عالىندىن رفع ايتىسون . سكز يوز قرق بىر سنه سنه سمندرە فتحى اونك ايجون ميسىر اولدى . وارما غنماسى و قرالك قتللى سكز يوز قرق سكز سنه سنه و مورا ولايتىك فتحى سكز يوزاللى بىر سنه سنه اولدى . اونك غر و ائندىن كوس اواغزاسى سكز يوز اللە ايڭى سنه سنه دەرە .

موسى اليك بروسا وادرنه شهرلرندە - كە هىدرلۇ بىلە و مختىردىن مصون اولىسو نىد -
 فاع خيرات وابواب مبراتى موجوددر . حضرت سلطان سراڭكى مدت سلطنتى
 اوتوز سنه قرىيە يە ايرىشىد كەن، مواھب سنيه و فتوحات دينىيە و دىنیو يەدن حاصل
 او له جق شىلار حصول بولقدىن صوڭكرا اجل حلول ايدوب اميد منقطع اولىدى،
 و سكز يوزالى بىن سنه هجرى يەسندە مخلوقاتك ربىنك دعوتىه اجابت و دنى دىنلەي
 ترک ايلىدى . ملك و سريرە اوغلۇ مشار اليه سلطان بىرین و بىحرىن ، رحمة الله بىن
 الخاقىن ، سيد الغزاوة والمجاهدين قاهر الكفرة والمتمردين ، تأييد السىرى ايلە مؤيد ،
 على الشان ، قوى البرهان سلطان بن سلطان محمد خان تشريف ايلىدى . الله ملك
 و سلطنتى فضليلە مخلد و انصار و اعوااتى عزىز قىلسون ؟ دىنى او نكلە تأييد ، عالىنى
 او نكلە متفع ايتىسون ؟ دولتى الله ارضە وارت او لو نجه يە قدر - كە او وارئلر ك
 خېرىسى دىر - مؤيد ايلىسون . بو امىش شريف وشان منيف مذكور سنه حرم
 مكرمنك اوون التنجى بېخشىنە كونىنده اولىدى .